

Al-Farábí
KNIHA NÁZORŮ OBYVATEL CTNOSTNÉHO MĚSTA¹

kapitola 26: Člověk potřebuje společnost a spolupráci

Každému člověku je dáno, že ze své přirozenosti a k tomu, aby dosáhl co největší dokonalosti, potřebuje mnoho věcí, které nemůže všechny uskutečnit sám, nýbrž potřebuje společnost jiných, z nichž každý uskuteční část toho, co potřebuje. Tento stav platí pro všechny bez výjimky. Proto člověk může dosáhnout dokonalosti, kvůli které byl stvořen přirozený charakter, jen v početné a spolupracující skupině, v níž každý poskytuje ostatním něco z toho, co ze své přirozenosti potřebují. V tom, co celá skupina vykonává pro každého jednotlivce, je shromážděno vše, co potřebuje ze své přirozenosti a k tomu, aby dosáhl dokonalosti. Proto se lidské pokolení rozmnožilo, usídlilo se na osídlené části země a vytvořilo lidská společenství, z nichž některá jsou dokonalá a jiná nedokonalá.

Al-Farábí
VYBRANÉ AFORISMY²

[Aforismus 57]

Ctnostné město má pět částí: <lidi> ctnostné, výřečné, znalce, bojovníky a ty, kdo se věnují výnosným věcem. Ctnostní lidé jsou učenci, lidé rozumní a ti, kdo mají vhléd do vznešených záležitostí. Dále <jsou tu> nositelé náboženství a lidé výřeční; a to jsou řečníci, kazatelé, básníci, hudebníci, písaři a ti, kdo se chovají jako oni a jsou mezi ně počítáni. Znalci jsou počtáři, stavitelé, lékaři, hvězdáři a ti, kdo se chovají jako oni. Bojovníci jsou válečníci, strážci a ti, kdo se chovají jako oni a počítají se mezi ně. Ti, kdo se věnují výnosným věcem, jsou lidé, kteří si vydělávají majetek ve městě, jako například rolníci, pastýři, prodejci a ti, kdo se chovají jako oni.

[Aforismus 58]

Vládci tohoto města a jeho správci se dělí do čtyř skupin.

Jeden z nich je skutečný král, on je jediný vládce a v jeho osobě se setkává šest podmínek: moudrost, dokonalá rozumnost, výtečné přesvědčování, výtečná obrazotvornost, schopnost jeho těla bojovat a to, aby v jeho těle nebylo nic, co by bránilo vykonávání bojových záležitostí. Ten, v němž se setkává všech těchto <šest podmínek>, je vzorem; je tím, z něhož si <člověk> bere příklad pro svůj život a pro

¹ Pracovní překlad pořizen z: Abú Nasr al-Farábí: *Kitábu 'árá'i 'ahli l-madínati l-fádila*, Bajrút, Dáru l-mašriq, 1986, 7. vydání.

² Pracovní překlad pořizen z: Abú Nasr al-Farábí: *Fusul muntaza'a*, in: al-Farabi, *Obras filosófico-políticas*, ed. Rafael Romón Guerrero, CSIC, Madrid, 1992.

své činy; tím, jehož výpovědi a doporučení jsou přijímány, a tím, na kom spočívá, aby vládl podle svého názoru a jak si přeje.

Druhý; <je možné>, že se v jednom člověku nesetkává všech těchto <šest podmínek>, ale tyto existují rozptýleny ve skupině <lidí> tak, že jeden z nich dodává cíl, druhý dodává to, co vede k cíli, třetí vlastní výtečné přesvědčování a výtečnou obrazotvornost a další je bojeschopný. Když je tato skupina pohromadě, zaujímá místo krále. Její členové jsou nazýváni vynikajícími vládci a ctnostnými muži a jejich vláda je nazývána vládou ctnostných.

Třetí; <je možné>, že neexistují ani tito. Vládcem města je tedy ten, v němž se setkávají <následující podmínky>: aby znal náboženské právo (*šarí'a*, pl.) a předchozí tradice (*sunna*, pl.), které přinesli první z imámů a jimiž vládli městům; potom aby uměl výtečně rozpoznat místa a situace, ve kterých je nejvhodnější tyto tradice uplatnit podle zamýšleného záměru prvních <imámů>; dále aby měl schopnost vložit, co v nich není prohlášeno, tedy vložit do toho, co je uchováno a zaznamenáno z dávných tradic, napodobuje v tom, co do nich vkládá, dikci předcházejících tradic; dále aby měl výtečný vhled a porozumění pro události, které se dějí jedna po druhé, které nemají obdobu v předcházejícím životě a jimiž je zachovávan chod města; aby měl výtečné přesvědčování a obrazotvornost; a k tomu všemu ještě, aby byl schopný boje. Tento je nazýván králem tradice a jeho vláda je nazývána tradičním královstvím.

Čtvrtý; neexistuje jeden člověk, ve kterém by se setkaly všechny tyto <podmínky>, ale tyto existují rozptýleny ve skupině <lidí>. Jestliže jsou tito pohromadě, zaujímají místo krále tradice a tato skupina je nazývána vládcové tradice.

[Aforismus 59]

V každé části z částí města <se nachází> vládce, který nemá nad sebou vládce z lidí této skupiny obyvatel; dále <se> v ní <nachází> poddaný, který původně nemá vládu nad žádným člověkem; a ten, kdo je vládcem pro ty, jež jsou pod ním, a je poddaný těm, kdo jsou nad ním.